

..... sz. napirend

NÓGRÁD MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
KÖZGYŰLÉSÉNEK SPORTTANÁCSNOKA

11-26/2010. ikt. sz.

Az előterjesztés törvényes:

dr. Barta László

Beszámoló

Nógrád megye középtávú (2004-2009) sportfejlesztési koncepciója végrehajtásáról

Javaslat

a 2010-2015. sportfejlesztési koncepcióra

Készült: A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2010. február 18-ai ülésére

Előkészítette: Szolnoki-Takács Eszter

Tisztelt Közgyűlés!

A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a sportról szóló 2004. évi I. törvény 55.§ (1)-(3) bekezdései alapján, 2004. áprilisában a 38/2004. (IV.22) Kgy. határozatával elfogadta Nógrád Megye Középtávú Sportfejlesztési Konceptióját (elérhető a www.nograd.hu honlapon). A 2009-ig érvényes koncepció tartalmazta a megyei önkormányzat sporttal kapcsolatos kötelező és önként vállalt feladatait. A lehetőségek figyelembevételével megfogalmazta a sportfejlesztés célját és irányát. A fejlesztés alapvető kiinduló pontja a 2003. évi helyzet, a hatályos jogszabályok és Nógrád megye adottságai voltak. Az említett határozat 4. pontja értelmében a koncepcióban foglalt célkitűzések időarányos teljesítéséről a 2006. szeptember 14-ei ülésén kapott tájékoztatást a Közgyűlés, amit tudomásul vett.

A középtávú koncepció végrehajtása 2004-ben a feladatok széleskörű megismertetésével kezdődött és 2009. decemberében fejeződött be. Annak ellenére, hogy a ciklus utolsó két évében a sport feltételei romlottak, a célkitűzések megvalósítása alapvetően megtörtént.

A megye sportéletének szervezettsége döntően nem változott, bár az egyesületek és az igazolt sportolók száma kis mértékben csökkent. A megye lakosságának 1/5-e valamilyen formában kapcsolódik a sportmozgalomhoz. A sportszervezetek nagy része egy szakosztályos, többségük labdarúgással foglalkozik. A megye nagyságához képest sok a választható sportág, ami megosztja a tehetségeket és a feltételeket. A diáksport szervezetek száma az elmúlt öt év első felében csökkent, de napjainkra stabilizálódott.

A megye eredményessége 2004-hez viszonyítva kismértékben javult, de a pontokat, bajnokságokat nagyrészt a nem olimpiai sportágak biztosítják. Csapatsportágak terén történt előrelépés, a korábbinál több az NB-s szereplő. A megyében sok a tehetség, az utánpótlás-nevelő munka megfelelő, sajnos hosszú távú megtartásuk továbbra sem megoldott. A megyei, a hazai és a nemzetközi sportrendezvényeket továbbra is jó színvonalon bonyolítják sportszervezeteink, bár a megye létesítmény ellátottsága időnként okozott rendezési problémákat. A szabadidős rendezvények száma összességében elégséges, a résztvevők száma – a lakosság pénzügyi helyzetének romlása miatt – kismértékben csökkent. A turizmusban meglévő kedvező feltételeink ellenére a szervezett természetjárók száma csökkent, az öntevékenyeké növekedett.

Jelentősen javult a fogyatékkal élők sportja a megyében. Különböző szervezeteik sportprogramjait jól fogja össze, és irányítja a sportszövetségen belül működő Fogyatékkal Élők Nógrád Megyei Sportbizottsága.

A sportolási feltételek alakulása ellentmondásos:

- Megfelelő számú és képzettségű testnevelő, edző, sportvezető van a megyében, de szakmájukban egyre kevesebben tudnak dolgozni. A szakemberek, társadalmi aktívák anyagi és erkölcsi elismerése szegényes.
- A sportmozgalom pénzügyi támogatottsága az utóbbi két évben romlott. A kieső állami és szponzori pénzek csökkenését erőfeszítéseik ellenére az önkormányzatok teljes egészében nem tudták pótolni. Ezzel párhuzamosan a lakosság fizetőképessége is csökkent. Ez a helyzet a koncepcióba megfogalmazott célok megvalósítását az elmúlt másfél évben lelassította.

- Átadásra került a balassagyarmati műfüves pálya, a bátonyterenyei tanuszoda, korszerűsödött a salgótarjáni sportcsarnok és épült néhány új öltöző. A létesítményhelyzet a megyében a sportolási igényekhez képest lassan fejlődik.

A megyei sportirányítás az elmúlt öt évben átalakult, társadalmivá vált. A Nógrád Megyei Sportigazgatóság feladatát a Sportági Szakszövetség irodája vette át, amelyet feladat-ellátási szerződés alapján támogatunk. Az iroda jelenlegi kis létszáma és csökkenő költségvetése miatt a sportszolgáltatás területén kisebb visszalépés következett be.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény 55. § (1)-(3) bekezdései alapján figyelembe véve Nógrád megye jelenlegi gazdasági, társadalmi helyzetét, valamint a sportstruktúra változásait, eredményességét, feltételeit átgondoltuk a következő 5 évre vonatkozó sportfejlesztési terveket, célkitűzéseket, irányokat, melyeket – az előterjesztés mellékletében – egy új középtávú sportfejlesztési koncepcióban foglalmaztunk meg.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést a határozati javaslat elfogadására.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tájékoztató

Nógrád megye középtávú (2004-2009) sportfejlesztési koncepciójának végrehajtásáról Javaslat a 2010-2015 sportfejlesztési koncepcióra

1. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése – 38/2004. (IV.22.) Kgy. határozatával elfogadott – a Nógrád Megye Középtávú Sportfejlesztési Koncepciójában foglalt célkitűzések teljesüléséről szóló beszámolót jóváhagyólag tudomásul veszi.
2. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a melléklet szerint megtárgyalta és elfogadja Nógrád megye középtávú sportfejlesztési koncepcióját (2010-2015).
Utasítja elnökét, hogy a koncepció időarányos teljesüléséről a 2013. februári közgyűlésen számoljon be.

Határidő: szöveg szerint

Felelős: a közgyűlés elnöke

a közgyűlés sporttanácsnoka

Salgótarján, 2010. február 3.

Kolosi Tibor s. k.
sporttanácsnok

NÓGRÁD MEGYE KÖZÉPTÁVÚ SPORTFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

2010-2015

Salgótarján, 2010. február 18.

Záradék:

Elfogadta a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése .../2010. (.....) Kgy. határozatával.

Bevezetés

A testnevelés és a sport az európai és a magyar egyetemes kultúra szerves része, a nemzeti egészségvédelem alapvető eszköze, az ifjúság erkölcsi – fizikai nevelésének a személyiség fejlődésének nélkülözhetetlen összetevője, a nemzettudat pozitív formálója.

A Magyar Köztársaság valamennyi állampolgárát megilleti a testneveléshez és a sporthoz való jog. Az állami és önkormányzati sportfeladatokat az Alkotmány, az Önkormányzati és a Sporttörvény határozza meg. Ezek értelmében kell segíteni az állampolgárok testneveléshez és sportoláshoz fűződő jogok gyakorlati megvalósítását, az esélyegyenlőség jegyében folytatott sporttevékenységet, ideértve a kisebbségek és a hátrányos helyzetűek sportját. Egyaránt támogatandó a verseny- és a szabadidő sport, az iskolai- és a diáksport, valamint a nemzetközi sportkapcsolatok. A testnevelés és a sport fejlesztését össze kell hangolni az egészségügyi célkitűzésekkel, a környezet- és természetvédelemmel, valamint a területfejlesztésekkel. Az önkormányzatok feladata, hogy a sport járuljon hozzá az önveszélyeztető káros tendenciák csökkentéséhez, gondoskodjon a sportrendezvények biztonságáról, a sportolói személyiségvédelemről.

A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése ezeknek a céloknak és az említett törvényeknek a jegyében határozza meg a 2010-2015-re szóló középtávú sportfejlesztési koncepcióját.

I. Nógrád megye testnevelésének és sportjának helyzete 2009 végén

1. Szervezettség:

Nógrád megye életében napjainkban is jelentős szerepet tölt be a testnevelés és a sport. Az elmúlt öt év kismértékű csökkenése ellenére a megye társadalmi szervezeteinek több mint 70 százaléka sporttevékenységet folytat, illetve szervez. Minden ötödik ember valamilyen formában – sportoló, sportvezető, társadalmi aktíva – kötődik a sportmozgalomhoz. A sportegyesületek, sportklubok számának 1990-től tartó növekedése az utóbbi két évben megtorpant. A számuk jelenleg 254. Sajnos egyre több az olyan település megyénkben, ahol nem működik szervezett sporttevékenység. A sportszervezetek többsége egy szakosztályos, több mint 40 százalékuk labdarúgással foglalkozik. Csökkent az olimpiai sporttal foglalkozók száma és növekszik az egyéb, napjainkban népszerű, illetve szabadidős szakosztály. Az előző ciklushoz képest is tovább csökkent az igazolt sportolók száma, néhány szakosztályban – főleg az egyéni sportágaknál – számuk alig éri el a tíz főt. A megye nagyságához képest sok a választható sportág, ami megosztja a tehetségeket és a rendelkezésre álló működési feltételeket egyaránt.

2. Iskolai testnevelés és diáksport:

Az óvodai testnevelés egyre több helyen az oktatás szerves részévé vált, lassan javuló tendenciát mutat. Az iskolai testnevelés tanórai része valamennyi oktatási intézményben biztosított, bár a feltételek nem egyformák. A testnevelési órák alól tartósan, vagy részlegesen felmentett tanulók száma magas. A délutáni sportfoglalkozások és az azokon résztvevők száma csökkent. Ennek elsődleges oka, hogy romlottak a feltételei. A diáksport az elmúlt években struktúráját, bajnoki rendszerét tekintve is teljes volt. A Nógrád Megyei Diáksport Tanács az olimpiai sportágak, a Megyei Sportági Szövetségek a többi sportág versenyeit rendezték. A közel 80 diáksport szervezet az utóbbi két évben egyre nehezebb feltételek között dolgozik. Az állami támogatás csökkenése miatt a működési költségek egyre jobban a tanintézetekre és a szülőkre hárulnak. Mind gyakoribb, hogy fedezet hiányában megyei diákolimpiai verseny marad el, vagy területi, illetve országos versenyre nem tudnak elutazni a továbbjutók. Mindezek ellenére – elsősorban a testnevelők és edzők munkájának köszönhetően – néhány sportágban kiemelkedő sikereket értek el diáksportolóink (*pl.: atlétika, úszás, tájfutás, karate, erőemelő, ökölvívás*).

3. Szabadidősport:

Folyamatos és rendszeres szabadidős sportrendezvények – a kispályás labdarúgó bajnokságokat leszámítva – ma már nincsenek a megyében. Ugyanakkor több szervezet hirdet különböző sportágakban, különböző időszakokban alkalmankénti mozgási lehetőséget. Ezek behálózzák a megye egész területét. A részvétel azonban legtöbbször anyagi eszközök függvénye – nevezési díj, utazás, felszerelés stb... – így nem növekedett Nógrád megyében a szabadidős sportrendezvényeken résztvevők száma. Sőt a családok romló gazdasági helyzete miatt a korábbi részvétel tovább csökkenhet. Éves szinten kb. 30-35 ezer fő vesz részt a kiírt programokon legalább 2-3 alkalommal. A turistakedvezmények megvonása és a növekvő tagdíj miatt a korábbihoz képest tovább csökkent az aktív természetjárók létszáma, napjainkban már 300 fő alatt van. Ennek ellenére túraprogramjaik, teljesítménytúráik, természetbarát táboraik, kiadványaik azonban megyén túl is elismertek. Kiemelkedő munkát végeznek Nógrád megye több 100 kilométer hosszú turista újtjainak folyamatos karbantartásával, útbaigazító- táblák, esőbeállók javításával.

4. Versenysport:

A versenysport, vagyis az igazolással rendelkezők sportja változott a legjobban az utóbbi években. Mint az előzőekben jeleztük a sportolók száma csökkent, versenyrendszerük szűkült. A bajnokság csak a labdajátékokban – kivéve a röplabda – működik. Kedvező, hogy jó az együttműködés a szomszédos Heves és Pest megyékkel, így a közös bajnokságok színvonalasabbak. Eredményességet figyelembe véve, a megye méretének megfelelően szerepel. Elgondolkodtató azonban, hogy folyamatosan csökken az olimpiai sportágak eredményessége - atlétika, sí, birkózás - és növekszik a „kevésbé

jegyzett” sportágaké - erőemelés, művészi kerékpár, karate, tájfutás. A megye sportrendezvény szervező készsége és a rendezvények lebonyolításának színvonala jó, bár a kiemelkedő események száma csökken. Számos nemzetközi, országos, területi bajnokság rendezése mellett néhány hagyományos sportesemény növeli a megye hírnevét. *Pl. Palóc Triatlon, Salgótarjáni Ugrógála, Ipoly Gyalogló Gála, stb.*

Csapat sportágban van némi javulás, hisz a salgótarjáni kosárlabda és futsal, valamint a bátonyterenyi teke is első osztályú. Labdarúgásunk azonban mélyponton van, talán még soha nem fordult elő, hogy a megyeszékhelynek nincs NB-s csapata. Versenysportunk egyik legnagyobb problémája, hogy az utánpótlás korból kikerülő tehetséges fiataljainkat nem tudjuk a megyében tartani.

5. Utánpótlás-nevelés:

Nógrád megyét országos sportvezetői berkekben utánpótlás-nevelő megyének nevezik és ez az elnevezés jól tükrözi a valóságot, mert a megye által megszerzett bajnoki pontok 2/3-át fiatal sportolók szerzik. A megyében az utánpótlás-nevelés több formája található. Legtöbb a hagyományos egyesületi, vagy szakosztályi felkészítés. Elsősorban az NB-s labdajáték csapatoknál van iskolai háttérrel rendelkező utánpótlás-nevelés. Sportiskola az egész megyében csak egy működik. A megye számtalan fiatal tehetséget ad a különböző sportágaknak, az országos korosztályos válogatottaknak. Ez elsősorban a néhány eredményesen működő szakosztálynak, illetve néhány sportvezetőnek, edzőnek, testnevelőnek köszönhető. A központilag indított és támogatott sportági felmérésekben, utánpótlás-nevelési programokban a megye részt vesz. A megyei sportági szakszövetségek irányításával, szakosztályok közreműködésével folyó programok lebonyolítását az utófinanszírozás és a gyakori módosítások nehezítik.

6. Fogyatékkal élők sportja:

Az ország, a megye lakosságának mintegy 10%-a tartozik a hallás, látás, mozgás, vagy értelmileg fogyatékos, illetve sérültek rétegéhez, Nógrád megyében – a transzplantáltak kivételével – valamennyinek van megyei szervezete, melyekben – ha szerény mértékben is – folyik valamilyen sportélet.

A megyében – a már korábban is létező fogyatékkal élők sporttevékenységének koordinálására – fogyatékos ügyi sportreferens szervezi a hátrányos helyzetű, sérült emberek sportját, a Fogyatékkal Élők Nógrád Megyei Sportbizottsága keretén belül. Az ÖM Sport Szakállamtitkárság és a Nógrád Megyei Sportági Szakszövetség támogatásával egyre több rendezvényt, bajnokságot bonyolítanak le és folyamatosan növekszik az azokon résztvevők száma. Az ágazat az egyik legjobban finanszírozott területe a sportnak, rendelkezik külön koncepcióval.

7. A sport feltételrendszere:

- a.) Képesítéssel rendelkező testnevelők, sportvezetők, sportedzők száma megfelelő. Azonban egyre többen vannak állás nélkül, vagy dolgoznak más területen. A sport romló anyagi feltételei miatt a sportszervezetek egyre kevesebb szerződést kötnek, főállású edző jelenleg egy van a megyében. A sportigazgatóság megszüntetésével elvesztettük az alapfokú sportoktatói képzés jogát, így néhány érdeklődőnek Budapestre kell tanfolyamra járnia. A sportmozgalom nem működik társadalmi aktív hálózat nélkül. Az önkéntes segítők száma sajnos megyénkben is csökken, erkölcsi elismerésük szűkös.
- b.) A sport pénzügyi helyzete az elmúlt években tovább romlott. A megyének korábban nyújtott állami támogatások eltűntek, vagy jelentősen csökkentek. A korábbi bázisszervek, bázisüzemek tönkrementek, megszűntek, ami jelentős kiesést jelentett a sportnak. A pályázatok kiszámíthatatlanok, szubjektívek és utófinanszírozottak, a saját erő pedig szinte megoldhatatlan problémát jelent a sportszerveknek. A megye sportja pénzügyi feltételeinek közel 40 %-át az önkormányzatok biztosítják. A sportstruktúra működőképessége jelenleg döntően nekik köszönhető. E mellett a saját erejű bevételek, az egyéni hozzájárulások növekedtek. A gazdasági helyzet jelenlegi állása miatt csökkennek a szponzori és reklámbevételek is. Ezt a helyzetet a sportszervezetek versenyeken való részvételcsökkentésével, magasabb osztályból történő visszalépéssel, kisebb létszám foglalkoztatásával, edzők elküldésével próbálják túlélni, de többen már tevékenységük szüneteltetésére, vagy megszüntetésére kényszerülnek.
- c.) A megye sportlétesítmény ellátottsága az elmúlt öt évben keveset változott. Ez alól talán csak a balassagyarmati műfüves pálya átadása, a salgótarjáni sportcsarnok korszerűsítése és a bátonyterenyi tanuszoda üzembe helyezése a kivétel. A labdarúgó pályák száma csökkent, állapotuk egyre rosszabb. Az atlétikai pályák használhatatlanok, a versenyekhez szükséges eszközök – leérkező, gát, stb. – eltűntek. A Salgótarján környékén korábban működő három sífelvonó közül napjainkra már egyik sem üzemel. Némileg kárpótolja a rossz létesítmény helyzetet a megye természeti adottsága, ami alkalmas sportturizmusra, kirándulásra, lovaglásra, tájfutásra, sízésre, terepversenyekre.

8. Sportirányítás:

Talán a legnagyobb veszteség ezen a területen érte a magyar sportot. Gyakorlatilag megszűnt az állami sportirányítás és az állami érdekképviselés. Nincs sportminisztérium, nincs államtitkárság, van viszont az ÖM-en belül egy kis létszámú szakállamtitkárság, amelynek semmi kapcsolata nincs a megyékkel, megyei jogú városokkal.

Nem tett jót Nógrád megye sportjának sem, hogy 2005 márciusában megszüntették a megyei intézményként működő sportigazgatóságot. Bár a Megyei Önkormányzattal feladat-ellátási szerződésben lévő és támogatott Nógrád Megyei Sportági

Szakszövetség igyekszik az irányítási, koordinációs feladatokat ellátni, a feltételek csökkenése miatt néhány szolgáltatás és korábban meglévő akció tűnt el. A többi megyei társadalmi sportszervezet – Diáksport Tanács, Testnevelő Tanárok Egyesülete, Szabadidős Klubok Szövetsége – még működik, de körülményeik romlanak.

Összefoglaló:

Megállapítható, hogy a megye sportja az elmúlt években a negatív hatások, valamint a strukturális változások ellenére még mindig működőképes és visszafordíthatatlan veszteség nem érte. Megmaradtak a sportszervezetek és a bajnoki rendszer, vannak eredmények, tehetséges fiatal sportolók. Még sokan szeretik a sportot, - szakemberek, aktívák, szurkolók, önkormányzati vezetők, támogatók – kiknek köszönhető, hogy jelenleg még elfogadható a helyzet és biztosítható a változtatás, az előrelépés lehetősége.

II. Nógrád megye sportját befolyásoló tényezők:

Nógrád megye területileg az ország legkisebb megyéje, 2546 km². Lakóinak száma 207.687 fő – a 2008-as statisztikai évkönyv szerint – folyamatosan csökken. Települések száma 131, ebből 6 város. A népsűrűség aránylag magas, a városi lakosság aránya alacsony.

A rendszerváltást követően Nógrád megye gazdaságát meghatározó iparágak egy része megszűnt, magántulajdonba kerülve feldarabolódott. A szénbányászat ma már csak emlék, megszűnt a síküveg- és öblösüveggyártás, jelentősen csökkent az acélgyár és a tűzhelygyár termelése is. Ez a folyamat sajnos nem került el a megye különböző helyein lévő kisebb üzemeket, vállalatokat sem. Pótlásukra történtek kezdeményezések, de meghatározó ipari üzem, vagy vállalatot nem sikerült a megyébe telepíteni. A működő vállalkozások többsége kis létszámot foglalkoztat, vagy családi alapon működik.

Mindezek következtében megyénkben igen magas a munkanélküliség, a 2009 III. negyedéves statisztikai évkönyv szerint számuk 12.9 ezer fő – a munkanélküliségi ráta 16,2 %, a foglalkoztatás 3,4 %-kal csökkent. Csökkentek a jövedelmek, a családok egy része elszegényedett, egyre több a hitelt törleszteni nem tudók száma, elfogytak a szabad pénzeszközök. A megye lakosságának, bizonyos csoportjainak kedvezőtlenek a munkaerő-piaci esélyei. Különösen feltűnő az esélyegyenlőtlenség a megyénkben az átlagtól nagyobb számban élő romák esetében.

A lakosság létszámának csökkenéséhez nagymértékben járul hozzá, hogy a megye megtartó képessége kicsi. A középiskolát végzett fiatalok többsége további tanulmányait más megyékben, vagy a fővárosban folytatja, és diploma után sem biztos visszatérése. A munkalehetőség csökkenése is hozzájárul a megyén kívüli munkavállaláshoz, illetve az elvándorláshoz. A korai indulás, késői érkezés hátráltatja ezen dolgozók, civil szervezetek, vagy sportegyesületek munkájába való bekapcsolódását.

III. Nógrád megye sportjának 2010-2015 közötti fejlesztési koncepciója:

A sport az egészségfejlesztés alapvető eszköze, s egyben a szabadidő eltöltésének társadalmilag is hasznos módja, jelentős szerepe van az ember testi-lelki jólétének kialakításában, megőrzésében. Hatásos nevelőeszköz is, ami kedvezően hat a formálódó személyiségre, kiteljesíti a fiatalok fizikai képességeit, erősíti erkölcsi tartásukat, esélyt ad arra, hogy kipróbálják magukat a hazai és nemzetközi megmérettetésében. Az elmúlt évek gazdasági és társadalmi átalakulásának folyamatát tekintve a sportágazat szabályozása, illetve a megváltozott helyzethez igazítása csak jelentős késéssel valósult meg. Húsz év elteltével sincs átfogó rendszerbe foglalva a sporttal kapcsolatos önkormányzati feladatok ellátása. Az Alkotmány a lakosság sporthoz való jogát tartalmazza, a helyi önkormányzatokról szóló törvény „különös feladatok” közé sorolja a sportot, a 2004. évi sporttörvény rendelkezéseinek döntő többsége szolgáltatási jellegű tevékenységet fogalmaz meg az önkormányzatok számára.

Mindezeket, illetve a megye sajátosságait, adottságait, a 2009. évi helyzetet figyelembe véve kell a középtávú fejlesztési terv feladatait megfogalmazni. A sportkoncepció feladata, hogy tartalmazza a sport szervezésével, irányításával kapcsolatos teendőket, meghatározza a prioritásokat, azt a sajátos szervezeti struktúrát, amely erősíti a sport társadalmi funkcióját és lehetővé teszi az önkormányzati szándékok és döntések végrehajtását.

A törvényeket, a megyei tényezőket, illetve az elemzőrészt figyelembe véve a koncepció prioritásai:

- meg kell őrizni, sőt egyes területeken javítani kell a megyei sportstruktúrát,
- versenysportban kezdeményezni és támogatni kell a differenciált fejlesztést,
- bővíteni kell a bajnoki rendszert és növelni kell a megyébe lebonyolításra kerülő sportrendezvények számát,
- eredményes sportágakban szélesíteni kell a felmérést és a feltételekkel rendelkező helyeken utánpótlás központokat kell létrehozni,
- nagyobb figyelmet kell fordítani a fogyatékosok és a kisebbséghez tartozók sportjára,
- bővíteni szükséges a szabadidősport választékát, és a résztvevők számát,
- a megyei adottságok figyelembevételével szükséges a turizmust és a természetjárást fejleszteni,
- erősíteni kell a civil szervezetek szerepét a sportirányításban,
- a feladatok megvalósításához szükség van a sport feltételrendszerének további javítására.

1) Szervezettség:

A sportszervezetek decentralizációja 2010-től várhatóan megszűnik. Számuk jelentős növelése – a megye feltételeit figyelembe véve – nem indokolt, inkább a szakosztályokban regisztrált sportolók számát kell emelni. Ezeket figyelembe véve a sportklubok, sportegyesületek száma 260-270 körül stabilizálódik, ami biztosítani

tudja a versenyszerűen sportolni vágyók igényeit. A gazdasági helyzet javulásával, néhány ezerrel növekedhet az igazolt sportolók tábora. Ezen belül a lányok és nők arányát kell javítani. A sportágak struktúrában nem várható különösebb változás, a jövőben is 40-42 sportág közül lehet választani a megyében.

2.) Iskolai testnevelés és diáksport:

a.) Iskolai testnevelés:

A testnevelés és a sport egymástól elválaszthatatlan fogalmak, együtt kezelhetők, egymással folyamatos kölcsönhatásban vannak. Csak ott van megfelelő színvonalú eredményes utánpótlás-nevelés és versenysport, ahol a testnevelés és diáksport ügye rendben van. A testnevelés és sport megszerettetése a családban kezdődik, de meghatározó erővel bírnak a nevelési – oktatási intézmények. Ezért kell a testnevelés feltételeit, a kerettantervek figyelembevételével a testnevelési órák hatékonyságát javítani. Növelni kell a középiskolás korúak rendszeres sportfoglalkozásokon való részvételének arányát.

Lehetőséget kell biztosítani intézményi keretek között, hogy minden tanuló a kötelező testnevelési órán túl, legalább hetente 2 óra délutáni sportfoglalkozásokon vegyen részt. A tanórán kívüli sportfoglalkozások számára biztosítani kell az intézmények tornatermeit, sportpályáit.

b.) Diáksport:

A diáksportnak hagyományos és jól felépített struktúrája van –diáksportkörök, diáksport egyesületek, diáksport bizottságok, diáksport tanács, és a Magyar Diáksport Szövetség - amelyet továbbra is meg kell tartani. A nem olimpiai sportágak diákolimpiai eseményeit az adott sportági szakszövetségek rendezik a megyében és országosan is egyaránt. Megyei szinten elsősorban a DSB és a DST működését, programját kell segíteni. Biztosítani kell a körzeti, megyei diáksport bajnoki rendszerének fenntartását, feltételeit. Támogatni kell a diáksport szervezeteket, hogy az adottságaikat figyelembe véve minél több területi és országos döntőt rendezzenek Nógrád megyében. A szövetségi diákolimpiai versenyeket a megye a Sportági Szakszövetségen keresztül támogatja. Kezdeményezni kell a megye társadalmi sportszervezeteinél, hogy a jövőben az utánpótlás-nevelés és az eredményesebb szereplés érdekében szorosabb szakmai kapcsolatot alakítsanak ki a diáksport csoportokkal.

3.) Szabadidősport:

A 2011-től várható pozitív gazdasági változások kedvezőbb feltételeket teremtenek a szabadidősportnak. A felvilágosító tevékenység, a bővülő programok, a sportolási feltételek javulása jótékonyan járul hozzá a szabadidősportban résztvevők számának növeléséhez. A tervezett programoknak a jövőben jobban kell alkalmazkodnia a

lakosság igényeihez. Az önkormányzatnak közre kell működnie a szabadidősport népszerűsítésében, a nagyobb szabadidős események lebonyolításának támogatásában, a létesítményi feltételek javításában. Kezdeményeznie kell, hogy saját fenntartású oktatási intézményei – de a megye többi tanintézményei is – biztosítsanak sportlétesítményeiben meghatározott időpontokban, a lakosság számára sportolási lehetőséget.

Megyénkben a turizmus és a természetjárás kihasználatlan lehetőségekkel rendelkezik. A sportszervezeteknek több olyan sportág rendezvényeit kell bővíteni, amelyek kedvező és népszerű idegenforgalmi és a megye kiránduló helyein kerülnek lebonyolításra. (kerékpár, tájfutás, sportturizmus, természetjárás, stb..) Ugyanakkor minden szervezettel össze kell fogni ezeknek a programhelyeknek minél komfortosabbá tétele érdekében. Segíteni kell a szervezett turizmust, az öntevékeny kirándulóknak pedig rendszeres, színvonalas programokat kell biztosítani.

4.) Fogyatékkal élők és kisebbségben lévők sportja:

A fogyatékkal élő emberek életében a sport az önértékelés és az önbecsülés megszerzésének fontos eszköze. Ezért egyre több lehetőséget kell számukra biztosítani, hogy a sportban is bizonyíthassák „egyenrangúságukat”. Feladatuk, hogy a különböző fogyatékkal élő csoportok számára – a Fogyatékkal Élők Megyei Sportbizottsága és a Megyei Fogyatékos Szervezetek közreműködésével – rendszeresebb mozgási lehetőséget biztosítsunk. Saját intézményeinknél és a sportcélú beruházásoknál kiemelt figyelmet kell arra fordítani, hogy az objektumokat a fogyatékkal élő emberek is használni tudják. A roma kisebbség rossz egészségi és életfeltételein a sport segítségével is lehet javítani. ezért szükséges közülük minél több fiataalt bevonni a szakosztályi munkába, ahol nem csak fizikai felkészítést, hanem az életre való nevelésüket és a társadalomba való beilleszkedésüket is segítik.

5.) Utánpótlás-nevelés, versenysport:

a.) Utánpótlás-nevelés:

A megye adottságait tekintve legfontosabb feladat a sport utánpótlás-nevelési rendszerének, feltételeinek, eredményeinek megtartása. Lehetőségeink elsősorban a szakosztályi utánpótlás-nevelési forma fejlesztését és támogatását teszik indokolttá. Segíteni kell, hogy a kiemelt szakosztályok vonzáskörzetükben központjai legyenek a tehetségek kiválasztásának, felkészítésének. A legjobbakat megyei szintről is támogatni kell, hogy eljussanak a központi felmérésekre, edzőtáborokba, válogatott keretekbe. Iskolai, kollégiumi lehetőségeket is figyelembe véve kezdeményezzük 6-8 edzőközpont létrehozását a megyében.

b.) Versenysport:

Tudomásul kell venni, hogy Nógrád megye a következő öt évben sem lesz a verseny és élsport „fellelvára”, a jelenlegi helyzeten azonban néhány területen

megvan az előrelépés lehetősége. Adottságaink néhány csapat magasabb osztályba történő szereplését és néhány tucat élsportoló versenyeztetését teszi lehetővé.

Természetesen a fentiek mellett szükség van egy erős középszintű és alapfokú versenysport struktúrára. Versenysportunknak csak abban a helyzetben van előrelépési lehetősége, ha maximálisan és hatékonyabban használjuk ki lehetőségeinket, ha jobb lesz az együttműködés és nem utolsósorban differenciálunk sportágak, sportegyesületek, szakosztályok között. Ez alapján kell az önkormányzati és közvetve szerzett állami, vállalkozói pénzeszközöket felhasználni.

A megye sportrendezvény szervező, lebonyolító képessége eddig is jó színvonalú volt, és jelenleg is van néhány hagyományos versenyünk. Természeti adottságokat és a létesítmény helyzetet figyelembe véve azonban növelni kell a kiemelt hazai és nemzetközi sportesemények számát. A most meglévő 5-6 rendezvény 2015-re 8-10-re emelkedik, javítva ezzel a megye elismertségét, a sportágak népszerűsítését. A bővítés teremsportágakban, tájfutásban, triatlonban, autó-motorsportban és labdarúgásban lehetséges. Jelentősen növekszik az élsport szórakoztató funkciója. Napjainkban egy-egy hétvégén 25-30 ezer ember tölti szabadidejét Nógrád megyében sportesemények látogatásával. Ez a létszám az eredmények javulásával növekedhet.

6.) Sportolási feltételek

a.) Személyi feltételek:

A jelenlegi feladatok ellátásához elegendő számú és felkészültségű szakember gárda áll a megye sportjának rendelkezésére. Ugyanakkor a nyugdíjkorhatárt elérték pótlásáról, munkában lévők továbbképzéséről gondoskodni kell. A beiskolázásoknál a sportág-orientáltságot és a megyei kötődést kell elsősorban figyelembe venni. Ha az élsport úgy kívánja, egy vagy két magasán kvalifikált szakember letelepedéséről kell gondoskodni.

A testnevelők, az edzők, a sportvezetők mellett több száz társadalmi aktívára van szükség a szakosztályokban, egyesületekben és sportszövetségekben. A bajnoki rendszerek, a versenyek lebonyolításához megfelelő minősítéssel rendelkező játékvezetők, versenybírók kellenek. Az alapfokú képzést a megyében a sportági szövetségek, a magasabb rangút az országos szinten végzik.

Meg kell találni a módját, hogy a sportban dolgozókat anyagilag és erkölcsileg is jobban elismerjék.

b.) Létesítmény feltételek:

A következő öt évben a megyei sportlétesítmények fejlesztése kétirányú:

- Egyrészt a meglévő szabadtéri, illetve fedett sportlétesítmények állagmegóvásáról, felújításáról kell gondoskodni a létesítmény-tulajdonosokkal közösen. Ehhez döntően helyi forrásokra kell és lehet

támaszkodni, bár a különböző iskola-felújítási pályázatok is nyújthatnak segítséget.

- Másrészt a települési önkormányzatok kezdeményezésével új sportlétesítmények létrehozását kell támogatni. Szükséges lenne Balassagyarmat, Szécsény, Pásztó térségében tanuszoda építése. Mindenképpen aktuálissá vált – elsősorban az atlétika, de más sportágak szempontjából is – egy műanyag borítású atlétikai pálya építése a megyében. Ezek mellett országos pályázatok segítségével több kisebb, különböző méretű szabadtéri pálya létrehozása várható.

c.) Pénzügyi feltételek:

A gazdasági válság és az önkormányzatok jelenlegi helyzete miatt a megye sportjának pénzügyi helyzete várhatóan csak 2011-ben javul. 2010-ben továbbra is az önkormányzatok lesznek a sport támogatói, bár a központi elvonások miatt a korábbinál is nehezebb helyzetben vannak. A lakosság fizetőképessége csökkent és a szponzorálási háttér szűkült. Ebben a helyzetben a fejlesztési program első évében a jelenlegi struktúra és a jelenlegi értékek megőrzése a cél. A gazdaság várható javulása, állami támogatások növekedése, az önkormányzatok pénzügyi helyzetének pozitív változása, a lakossági pénzeszközök bővülése teszi lehetővé a fejlesztési elképzelések megkezdését, megvalósulását. Mindezekhez még a sportszervezetek szigorúbb, céltudatosabb gazdálkodása szükséges.

7.) Sportirányítás:

A korábbi évektől jóval nagyobb felelősség hárul a sport különböző szintű irányító szerveire. A feltételek megteremtése, a szakmai munka-irányítása mellett egyik legfontosabb feladat a sport érdekérvényesítése, érdekképviselése. A sportirányítás a megyében döntően társadalmi alapokra került, a hatékonyabb munkához tovább kell erősíteni a civil szervezeteket. Nagyobb figyelmet kell fordítani a kistérségek sportjára, be kell vonni képviselőiket a megyei sportirányításba. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a sportban érintett intézményekkel, szervezetekkel való együttműködésre: az oktatási-kulturális, az egészségügyi, a szociálpolitikai, a környezetvédelmi, a pénzügyi területekkel.

Salgótarján, 2010. február 18.

Nógrád Megyei
Önkormányzat Közgyűlése

